

TER BESLISSING

Datum

17 augustus 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.419

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R via M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Kamerbrief jaarrapport exportcontrolebeleid in 2022

Aanleiding

De jaarlijkse terugblik op het exportcontrolebeleid (militair en dual-use) gedurende het afgelopen jaar.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met de inhoud van bijgaande Kamerbrief en jaarrapport en ondertekening van de Kamerbrief.

Kernpunten

Algemeen

- Het kabinet (R, medeondertekening door M) stuurt de Tweede Kamer sinds 1998 jaarlijks een rapport over het exportcontrolebeleid in het voorgaande jaar. Het rapport ziet op het beleid ten aanzien van zowel militaire als dual-use-goederen.

Kamerbrief

- Ter aanbieding wordt het jaarrapport begeleid door een Kamerbrief die kort het belang van gedegen exportbeleid in de huidige geopolitieke context uiteenzet en stilstaat bij de meest relevante ontwikkelingen op het gebied van exportcontrole gedurende 2022:
 - de Russische invasie en daarop volgende oorlog in Oekraïne die geleid heeft tot aanzienlijke Nederlandse wapenleveranties en de instelling van uitgebreide EU-sanctiemaatregelen tegen Rusland;
 - ontwikkeling van maatregelen ter bevordering van Europese defensiesamenwerking en verdere convergentie van het Europese wapenexportbeleid, onder meer ingegeven door de Russische oorlog in Oekraïne.
- In de brief komt u tevens terug op een toezegging zoals gedaan aan lid Hammelburg (D66) tijdens het vorige commissiedebat wapenexportbeleid op 21 december 2022.
- Tot slot informeert de brief de Kamer over het opnieuw toestaan van globale vergunningen voor Turkije.
- Met een globale vergunning kan een bedrijf militaire goederen uitvoeren naar één of meerdere ontvangers in één of meer landen van bestemming.

Daardoor is het voor een bedrijf niet nodig om voor elke ontvanger en elk land een afzonderlijke vergunning aan te vragen.

- Het openstellen van de globale vergunning voor bestemming Turkije is opportuun omdat Nederland daarmee het exportbeleid verder in lijn brengt met de Europese afspraken over het wapenexportbeleid. Dit sluit aan bij het recente besluit om het *Presumption of Denial* (PoD)-beleid af te schaffen. Het niet toestaan van globale vergunningen op Turkije was een restant van het aangescherpte beleid dat in 2019 werd ingevoerd in reactie op de Turkse militaire betrokkenheid in Noord-Syrië waarover de Kamer destijds per brief werd geïnformeerd (Kamerstuk 22054-316).
- Elke aanvraag voor een globale vergunning wordt strikt getoetst aan de acht criteria van het Europese wapenexportbeleid. Indien er duidelijke risico's bestaan dat goederen worden ingezet in Syrië zal de vergunning worden afgewezen.

Datum

17 augustus 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.419

Jaarrapport

- Het rapport blikt terug op het exportcontrolebeleid in 2022 met daarbij aandacht voor procedures en toetsingskaders, transparantie, een analyse van de data (aantallen, waarde, eindbestemmingen) over afgegeven en afgewezen vergunningen en relevante ontwikkelingen in EU- en internationaal verband, waaronder de impact van de geopolitieke situatie op de verschillende multilaterale exportcontroleregimes;
- Enkele kerngegevens uit het rapport:
 - [Militair] De waarde van de afgegeven vergunningen voor militaire goederen is € 1,36 mld. Dat is een stijging van 47% t.o.v. 2021 (€ 928,46 mln);
 - De vergunningen voor uitvoer van militaire goederen naar Oekraïne omvatten 21% van de totaalwaarde van afgegeven vergunningen en zijn daarmee verantwoordelijk voor 2/3 van de waardestijging in afgegeven vergunningen vergeleken met 2021. Hoofdstuk 5.2 besteedt bijzondere aandacht aan de Nederlandse militaire steun aan Oekraïne;
 - Het aantal afwijzingen voor militaire goederen was in 2022 lager dan het voorgaande jaar (2021: 32, 2022: 10).
 - De verklaring voor dit verschil is moeilijk vast te stellen. Het is mogelijk dat bedrijven lering trekken uit afwijzers en bepaalde aanvragen achterwege hebben gelaten.
 - Het rapport besteedt onder meer aandacht aan de herziening van het EU gemeenschappelijk standpunt inzake wapenexport en de onlangs aangekondigde maatregelen ter bevordering van Europese defensiesamenwerking en verdere convergentie van het wapenexportbeleid;
 - [Dual-use] Het aantal door Nederland afgegeven dual-use vergunningen is in 2022 licht afgenomen ten opzichte van vorig jaar (van 765 naar 667). De corresponderende waarde van de afgegeven vergunningen is echter toegenomen, van bijna € 13 mld. naar ruim € 20 mld;

Commissiedebat exportcontrolebeleid

- Het jaarrapport vormt traditioneel de basis voor het jaarlijkse debat met de Kamer over het Nederlandse exportcontrolebeleid.
- Het is onbekend of de Kamer dit jaarlijkse debat voor of na de verkiezingen wil agenderen.
- Met reflectie op de toezegging aan het lid Hammelburg (kopje *Kamerbrief*) zijn alle toezeggingen gedaan tijdens het vorige CD (december 2022) opgevolgd. Naast voornoemde toezegging ging het om:
 - Toezegging R de Kamer te informeren over *de mogelijkheden voor een langere looptijd van vergunningen, ook in het kader van onderhoudscontracten. Daarbij wordt ook meegenomen wat te doen*

indien omstandigheden in het land van bestemming tijdens de looptijd van een vergunning veranderen | opgevolgd met de Kamerbrief "Looptijd wapenexportvergunningen en Code of Conduct Export Controls and Human Rights Initiative" van 18 april 2023.

Datum

17 augustus 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.419

- Toezegging R de Kamer te informeren *over de Nederlandse inzet voor de herziening van het EU Gemeenschappelijk standpunt en de mogelijkheid voor een Europese toezichthouder* | Opgevolgd met de Kamerbrief "Maatregelen ter bevordering van Europese defensiesamenwerking en verdere Europese convergentie van het wapenexportbeleid" van 14 juli 2023.
- Toezegging M *in het volgende of daaropvolgende verslag van de Raad Buitenlandse Zaken terug te komen op de verbetering van toezicht op het Europees Vredesfonds*" | opgevolgd met de Kamerbrief "Europese Vredesfaciliteit (EPF) terug- en vooruitblik 2022/2023" van 10 februari 2023.

Toelichting

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.